

Testo digitalizzato da www.torah.it nel 2010
Tutti i diritti sulla digitalizzazione riservati

Testo sacro.
Stampare solo per conservarlo.

Eliminare esclusivamente in ghenizà

IL PENTATEUCO

VOLGARIZZATO E COMMENTATO

DA

SAMUEL DAVID LUZZATTO

PADOVA
1874

34
PARASHAT SHELACH LECHÀ

Torah.it

in faccia, non ne resterebb'ella coperta di rossore per sette giorni? Rimanga dunque chiusa per sette giorni fuori del campo, indi vi rientrerà. (15) E Mirjàm fu chiusa fuori del campo per sette giorni, ed il popolo non partì, sinchè Mirjàm non rientrò [nel campo]. (16) Indi il popolo si mosse da Ithas-seròt, e s'accampò nel deserto di Paràn.

XIII

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Manda pure alcuni uomini, ch' esplorino il paese di Canaan, ch' io sono per dare ai figli d' Israel. Manderete un uomo per ogni tribù paterna, dei quali ognuno sia principale, tra i suoi. (3) E Mosè li mandò dal deserto di Paràn, per ordine del Signore; tutti

הגבורה, וכולדו ג"כ (באותם ארבעים שנים) אנשים שלא הורגלו בשפלות ובעבדות, ואזני אומר שלא היתה כוונת האל שיקנו גבורה, כי לא נדרסו יראו ארץ וירועם לא הושיעה למו, אבל סבב שיתעבדו במדבר, למען יעמדו במשך ימים רבים אלל משה, שאם היה משה מציאם אל הארץ, היו מתבזרים אלם נכחלתו, ולא היה משה יכול ללמד דעת, גם לא היו נריכים להתפרנס דרך כס, ולא היתה האמונה נחרת משה נקבעת בלבותם לדורות עולם, כמו שהיה הענין על ידי שיצאו ארבעים שנה במדבר, ומשה ונהיגם, ומפרכסם באותות ובמופתים, ומלמדם דרכי ה'; והתנוד הזה אשר לא היה כמוה בכל הארץ, שיהיו מואתים רבוא נפשות יושבים אלל מלמדם במשך ארבעים שנה, בלי שיהיו ערודים בנקשת מוכותיהם זה הוא שהעמיק האמונה בלב בני ישראל, באופן שנתעות כל יושבי הארץ אחרי האלילים, כאשרו תלמודי משה גוי אחד ויקיד בארץ, שומר האמונה הטהורה, וממנו התפשטה ותפשט לעובת המין האנושי כלו, ומלאה הארץ דעה את ה'. ויתורו: שרש חור ענינו סבוב, ודומה לו ותאר הגבול (יהושע ט"ו ט') תרגומו ויספר, ענין סבוב, וכן ובמחנה יתארחו (כאשר העירו כבר רש"י ורד"ק) הוא לשון סבוב כמו ותאר הגבול, ומזה לדעת כל לשון תאר הם הקוים הסובבים הגורה ומגבילים אותה, וכן תאר צערי ענינו סבב, ומזה ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ענינו לא תשועטו, לא תלכו כה וכה (רמקו ועבדות ה') אחרי הכהנת לבכם ועיניכם. וכן שרש רגל כגור מן רגל, ועיקר הוראתו לשועט הכה והכה, ויזה רכיל ורוכל. והכני מבעל מה שכתבתי על שרש חור ועל שרש רגל צבה"ג תיקו"ג. גם הוראת שני השרשים האלה מושכות זו מוז בדרך אחר מוזה שכתבתי שם, ומין הוין

תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף: (12) ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים: (13) ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן: ס ס ס

יג

לו (14) וידבר יהוה אל-משה לאמר: (15) שלח-לך אנשים ויתרו את-ארץ כנען אשר-אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם: (16) וישלח אתם משה ממדבר פארן על-פי יהוה כלם אנשים ראשי בני-ישראל המה:

(ב) שלח לך: לטובתך, שידעו ענין הארץ והעם מתחלה, ולא יערערו עליך לבסוף. שלח לך אנשים: בדברים (א' כ"ב) כתוב כי ישראל אמרו כשאלה אנשים לפניהם, וכאן הוא אומר כי ה' דבר אל משה שלח לך אנשים, וכראה כי הם זאלה, וה' הסכים וזה למשה שיעשו כדבריהם, וכאן לא הזכיר שהם זאלה, כיון זאלה הוא כראה שעתאו בשאלתם. וכראה כי הכל היה סבה וואת ה', וכיון שזכר ה' וזאלה (ויורה ה' כ"ב פל"ב), זאלה שהוא אומר שהיה יתכוונת ה' להטות אותם בדרך יגו וזאלה גבורה, כמו שזכר שהסליכה במדבר וייוגעו הכחות הוין ויחליה ויזאלה בהם וילידו

nomini (distinti), primarij tra i figli d'Israel. (4) E questi sono i nomi loro: della tribù di Ruben, Sciammù figlio di Zaccùr. (5) Della tribù di Simeone, Sciafat figlio di Hhori. (6) Della tribù di Giuda, Calèb figlio di Jefunnè. (7) Della tribù d'Issachàr, Igàl figlio di Giuseppe. (8) Della tribù di Efraim, Hosca figlio di Nun. (9) Della tribù di Binjamin, Palti figlio di Rafù. (10) Della tribù di Zevulùn, Gadièl figlio di Sodi. (11) Della tribù di Giuseppe, (cioè) della tribù di Manasse, Gaddi figlio di Sussi. (12) Della tribù di Dan, Ammièl figlio di Ghemalli. (13) Della tribù d'Ascèr, Sethùr figlio di Michaèl. (14) Della tribù di Naftali, Nahhbi figlio di Vofsi. (15) Della tribù di Gad, Gheùel figlio di Machi. (16) Son questi i nomi degli uomini mandati da Mosè ad esplorare il paese; e Mosè pose nome ad Hosca figlio di Nun, Jehosciùa [Giosuè]. (17) Mosè dunque li mandò ad esplorare la terra di Canaan, e disse loro: Andate costà, nel paese australe [rispetto alla Cananea], indi salite la regione montuosa. (18) Ed osservate qual è il paese: cioè se il popolo che lo abita è forte o debole, poco o molto numeroso. (19) E qual'è la terra [il clima] in cui abita, se buona o cattiva; e quali sono le città in cui soggiorna, se

המקום להאריך בזה, ועיין בית האזנה, לשכה א'. (מז) ויקרא משה להושע וגו': כראין יותר דברי מזל שמה קרא להושע עכשו ולא קודם לכן כדעת רש"י, כי לא היה מן המורכך לכתוב זה כאן אם היה זה דבר נוסף. ובהפך כראה כדברי הכורס כי עכשו כששלח עם אנשים טובים שנה שמו לבלי יקרא עוד בשם שנקרא בו בנדרת משרת, וכן ביוסף ודניאל שכי השם נעשה כשעלו לגדולה. (יד) וראיהם את הארץ מה היא: זו שאלה כללית, כי הם הלכו לתור את הארץ, ואח"כ פרע שאלתו בשלש בדיקות, א' את העם החזק הוא וגו', ב' ומה הארץ לעבני השבועה בה, הטובה היא אם רעה, אם האויר והמים והאקלים טובים או רעים (כפיכרוש דון יצחק) ומה הערים וגו', ג' ומה הארץ לעבני הטומאים בה, השמנה היא, וכו'. ואת העם: הו"ו למירוט (cioè) ודוגמתה צבראשית כ"ד מ"א; י"ג ק' וע"ו; י"ז ב'; שנות י"ד י"ט; כ"ה י"ב; ש"א כ"ח ג'; ישעיה כ"א יו"ד; ירמיה ב' ע'; מ' ח'; מ"ו כ"ו; יחזקאל כ"ג ל"ז; וכן למטה י"ד י"ד וכו', וסיומן י"ו ה', וכראה כן גם השלים כ"א י"א, והן יחזיקו כ' ט"ו. (יח) הבמהנים: ערי כרזי הדומות למקנה, כי אין להם תחום נתיב.

(ה) ואלה שמותם למטה ראובן שמוע בן זכור: (ה) למטה שמעון שפט בן-חורי: (ו) למטה יהודה פלג בן-יפנה: (ז) למטה יששכר יגאל בן-יוסף: (ח) למטה אפרים הושע בן-נון: (ט) למטה בנימן פלטי בן-רפוא: (י) למטה זבולן גדיאל בן-סודי: (יא) למטה יוסף למטה מנשה גדי בן-סוסי: (יב) למטה דן עמיאל בן-גמלי: (יג) למטה אשר סתור בן-מיכאל: (יד) למטה נפתלי נחבי בן-ופסי: (טו) למטה גר גאואל בן-מכי: (טז) אלה שמות האנשים אשר-שלח משה לתור את-הארץ ויקרא משה להושע בן-נון יהושע: (יז) וישלח אתם משה לתור את-ארץ כנען ויאמר אלהם עלו זה בנגב ועליתם את-ההר: (יח) וראיתם את-הארץ מה-הוא ואת-העם הישב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אסדרב: (יט)

vive in luoghi aperti o fortificati. (20) E qual è il terreno, se grasso o magro, se vi sono [cioè se vi abbondano] alberi, o no. Anzi fate coraggio, e prendete dei prodotti del paese. — La stagione poi era quella delle primizie dell' uva. (21) Ed essi salirono, ed esplorarono il paese, dal deserto di Sin sino a Reh hòv, alla volta di Hhamàt. (22) Andarono cioè nel paese australe, ed (uno di essi) andò sino a Hhevròn; ed ivi erano Ahhimàn, Scesciai e Talmi, di razza gigantesca. E Hhevròn fu fabbricata sett'anni prima di Ssòan [Tani] d' Egitto. (23) Andarono sino alla valle d' Eshcòl [cioè del grappolo], ed ivi tagliarono un tralcio, ed un grappolo d' uva, e lo portarono con una stanga in due; ed alcune melagrane e alcuni fichi. (24) Quel luogo fu denominato Valle d' Eshcòl, a motivo del grappolo che ivi tagliarono i figli d' Israel. (25) E tornarono dall' esplorazione del paese, in capo a quaranta giorni. (26) Andarono al deserto di Paràn, in Cadès, e si presentarono a Mosè e ad Aronne, ed a tutta la congrega dei figli d' Israel; e fecero il rapporto a quelli ed a tutta la congrega, e mostrarono loro i prodotti del paese. (27) Fecero a lui il racconto, con dire: Siamo stati nella terra, ove ci mandasti, ed anche (abbiamo riconosciuto che) scorre latte e miele, e

(כא) מדבר צין: הוא חלק ממדבר סארן והוא דרום א"י, ורקוב בצפונה למערב ומזרח צמורה. (כב) ויבא: אחד מהם, והוא כלב, עיני רש"י. ואולי שאר המרגלים ירחו ונזאו בעיר צורה, וכלב בעת צה' וצא בתוכה; ומה שכתוב ושם ראינו את הכפולים וכהי' בעינינו כתנאים אומר משה"ר יצחק פארדו שאינו ראיה שהיו צהרון, כי לא צהרון לבד היו ענקים אלא בכל הפלך שהוא וכמ"ש ביהושע (י"ד י"ג) ועתה תנה לי את ההר הזה וכו' כי ענקים הם וערים גדולות, צורות, א"כ ושם האמור כאן הכוונה שם צנגב, לא שם צהרון. ילידי הענק: אין ענק שם פרטי כדעת רמ"ב וצושארט וגיד' ויפה תפול בו ה"א, ובלשון ערבי ענינו נואר ארך ואש ארוך. אחימן עשיר ותלמי: אולי שמות משפחות, עיני מקרי ארך (צהרון). צהרון גו': כראש טעמו שהענקים צכו אותם בימים קדמונים, ולרצ חוקם עדיין היו צה ואדם לא יכול להורישם.

הטובה הוא אסרעה ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במצרים: (כ) ומה הארץ השמנה הוא אסרעה הישבה עין אסאין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים: שני (כא) ויעלו ויתרו את הארץ ממדבר צן עדרהב לבא חמת: (כב) ויעלו בצנגב ויבא עדרהרון ושם אחימן שיש ותלמי ילידי הענק והכרון שבע שנים נבנתה לפני צען מצרים: (כג) ויבאו עדרנחל אשכול ויבדתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישאיהו במוט בשנים ומן הרמנים ומן התאנים: (כד) למקום שהוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר ברתו משם בני ישראל: (כה) וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום: (כו) וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל אל מדבר פארן קדשה וישבו אתם דבר ואת כל העדה ויראו את פרי הארץ: (כז) ויספרו לו ויאמרו

questi sono i suoi prodotti. (28) Però il popolo che abita quel paese è fortissimo, e le città sono munite o grandi oltremodo; ed ivi abbiamo anche veduto uomini di razza gigantesca. (29) Gli Amaleciti abitano il paese australe; o gli Hittei e i Jevussei e gli Emorei stanno nella parte montuosa, e i Cananei stanno presso al mare e lungo il Giordano. (30) Caleb impose silenzio al popolo [che cominciava a mormorare] verso Mosè; e disse: Potrem bene andare, e conquistarlo [codesto paese]; sì, potrem bene superarlo. (31) Ma gli uomini ch'erano andati con lui dissero: Non possiamo andare contro quel popolo, perocchè è più forte di noi. (32) E diffamarono presso i figli d'Israel il paese da essi esplorato, con dire: La terra che percorremmo per esplorarla, è una terra che divora i proprj abitatori; e tutta la gente che ci vedemmo era di straordinaria statura [vale a dire: il clima è micidiale per chiunque non sia di complessione vigorosissima]. (33) Ed ivi vedemmo i Nefilim, razza gigantesca, dei Nefilim [Gen. VI. 4]; e noi sembravamo ai nostri proprj occhi tanti grilli, e tali dovevamo sembrare agli occhi loro.

י(כח) אפס כי עו העם: היה להם לומר והעם היושב בה חזק והערים בצורות, אבל הם קטאו בזמורם מלת אפס (כאשר העיר המצ"ן) וגם מלת עו, כי כל זה מורה שהוא מן הכמנע להתגבר עליהם. הלא תראה כי כלב הונקך לומר עלה כעלה, מושע כי מדברי המרגלים היה מובן שלא היה אפשר לעלות אל העם ההוא, והם עמוס בירשו אד"כ את דבריהם ואמרו לא נוכל לעלות אל העם. בצורות: רש"י לא מירש יפה מלת כריכו, ודע שעיכו עגולות. וכל שאין ענינו אלא מוקפות חומה, יוכן למעלה פסוק י"ט כתב רש"י כרכין פתוחין מאין חומה, כל שאין הלשון מודויק. (ל) כלב את העם: יהושע שתק, כי להיומו משרת משה לא היה כשוע. (לב) ארץ אוכלת יושביה: אע"פ שהעם היושבים בה חזקים, אין זה בשביל שבה הארץ, אבל הוא חזק שלא יאחרו בה זולתי החזקים, שהם חזקי המזג, והשאר מתיים בה ופכני דרע האויר (ספורנו, וקרוצ לזה גם רמ"בן).

בָּאֵנוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת
 חֵלֶב וּדְבַשׁ הוּא וְזֶה-פְּרִיָּהּ: (כח) אָפֶס כִּי-עוּ
 הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּאָרֶץ וְהָעָרִים בְּצוּרוֹת גְּדוֹלֹת
 מְאֹד וְגַם-יְלָדֵי הָעֵנָק רָאִינוּ שָׁם: (כט) עַמְּלֵק
 יוֹשֵׁב בָּאָרֶץ הַנֶּגֶב וְהַחֲתִי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי
 יוֹשֵׁב בְּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב עַל-הַיַּם וְעַל יַד
 הַיַּרְדֵּן: (ל) וַיְהִי כָלֵב אֶת-הָעָם אֶל-מִשְׁפַּח
 וַיֹּאמֶר עֲלֵה נַעֲלֵה וַיְרַשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי-יָכוֹל
 נוֹכַל לָהּ: (לא) וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ
 לֹא נוֹכַל לָעֲלוֹת אֶל-הָעָם כִּי-חֲזָק הוּא
 מִמֶּנּוּ: (לב) וַיִּצְיָאוּ דַבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ
 אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ
 בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אָרֶץ אֹכֵלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא
 וְכָל-הָעָם אֲשֶׁר-רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אַנְשֵׁי מְדוּדוֹת:
 (לג) וַיִּשָּׁם רָאִינוּ אֶת-הַנְּפִילִים בְּנֵי עֵנָק מִן
 הַנְּפִילִים וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחַגְלִים וְכֵן הָיִינוּ
 בְּעֵינֵיהֶם:

XIV

(1) Allora tutta la congrega diede in alte strida, ed il popolo pianse in quella notte. (2) Tutt'i figli d'Israel mormorarono contro Mosè e contro Aronne, e tutta la congrega disse loro: Oh fossimo morti nella terra d'Egitto, o in questo deserto fossimo morti! (3) E perchè il Signore vuol condurci in codesto paese, ove dovrem perire per la spada, e dove le nostre donne e la nostra figliuolanza diventeranno preda altrui? Non sarebb'egli meglio per noi di ritornare in Egitto? (4) E dissero l'uno all'altro: Mettiamci un capo, e ritorniamo in Egitto. (5) E Mosè ed Aronne si gettarono (a terra) sulla propria faccia, davanti a tutta la radunata congrega dei figli d'Israel [ond' ottenere di poter parlare, senz' essere interrotti, come più abbasso XVI. 4]. (6) Ma Giosuè figlio di Nun e Calèb figlio di Jefunnè, (due) di quelli che avevano esplorato il paese, si lacerarono i panni; (7) E dissero a tutta la congrega dei figli d'Israel: La terra, che percorremmo per esplorarla; quella terra (dico) è buona in sommo grado. (8) Se il Signore ci vuol bene, egli ci condurrà in quella terra, o co la darà;

(ה) ויפול משה: כשראו יושה ואהרן הסכנות העדה לפרוק עול ה' וכניאו יולארום הבינו שאם ידברו דבר ישתיקום ולא ישו אזנס לדבריהם, לפיכך כפלו על פניהם לבניהם, והיה זה כבקשת רשות לדבר, כדי שלא יפסיקום בדבורם, אלא דרך קסד ונימוס לדבר, ואח"כ יעשו מה שירצו; וכן עשה משה בעדת קרת, וישויע יושה ויפול על פניו וידבר אל קרת. אבל כאן כשראו יושה וכלב אח יושה ויח אהרן ויפילום ויעלהם לפני העם, בערה ברועם אש ה', וקרעו בגדיהם, ולא הכיחו

יד

(8) וַתִּשָּׂא כָּל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכוּ
הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא: (ב) וַיִּלְנוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־
אַהֲרֹן כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל־
הָעֵדָה לוֹ־מָתְנוּ בָאָרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַמִּדְבָּר
הַזֶּה לוֹ־מָתְנוּ: (ג) וְלָמָּה יְהוָה מְבִיא אֹתָנוּ
אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְנַפְלָא בְּהָרֹב גְּשִׁינוּ וּטְפָנוּ
יְהִיו לִבּוֹ הַלֵּוָא טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרַיִמָּה:
(ד) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו נָתַנָּה רֹאשׁ וּנָשׁוּבָה
מִצְרַיִמָּה: (ה) וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פְּנֵיהֶם
לְפָנָי כָּל־קְהַל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ו) וַיְהוֹשֻׁעַ
בֶּן־נּוּן וְכַלֵּב בֶּן־יִפְתָּח מִן־הַתְּרַיִם אֶת־הָאָרֶץ
קָרְעוּ בְּגְדֵיהֶם: (ז) וַיֹּאמְרוּ אֶל־כָּל־עֵדֶת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָּהּ לַתּוֹר
אֲתָה טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד: שְׁלִישִׁי (ח) אִם־
חָפֵץ בָּנוּ יְהוָה וְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת

terra che scorre latte e miele. (9) Ma non vi ribellate contro del Signore; e quanto a voi, non temiate la gente di quel paese, imperocchè nostro pane sono; hanno perduto ogni ombra-
bracolo [che li cuopra e difenda], ed il Signore è con noi; non dovete temerli. (10) Allora tutta la congrega disse di lapidarli; ma la maestà del Signore apparve nel padiglione di congregazione, a tutt' i figli d' Israel. (11) Ed il Signore disse a Mosè: Sino a quando questo popolo ha da oltraggiarmi? o sino a quando non m' ha da credere, dopo tutt' i miracoli che ho fatti in mezzo di esso? (12) Voglio colpirlo coll' epidemia, e distruggerlo: e render te una nazione grande e potente più di esso. (13) E Mosè disse al Signore: E quando ciò udranno gli Egizi, di mezzo ai quali tu hai colla tua forza tratto questo popolo; (14) Narreranno [i miracoli operati in Egitto] agli abitanti di codesto paese [cioè ai Cananei], i quali hanno udito che tu, o Signore, sei in mezzo a questo popolo, poichè manifestamente fu veduto che tu, o Signore, la tua nube cioè,

הזה וגו', והנה אלה יאמרו לאלה. (יד) ואמרו אל יושב הארץ הזאת: המזרים יודעים שאתה אוהב ישראל, כי העלית בזקך את העם הזה וקרבו, והכנענים יודעים מה שאהבת אותם בזדבר, כי שועבו כי אתה ה' בקרב העם הזה וכו', והנה המזרים יאמרו אל הכנענים ומה שראו בעיניהם (כי העלית בזקך וכו'). והכנענים יגידו להם מה שאהבת אותם בזדבר, ואם תהרוג את ישראל, אז אלו ואלו המזרים והכנענים וגם שאר אומות אשר שמועו את שועך, יאמרו מבלתי יכלת וגו', כי לא יכלו לומר שהרגתם בשכחה, כי ראו ושועבו שאתה אוהב אותם, א"כ יאמרו כי מאהבתך אותם הרגתם, כדי שלא יכלו ביד אויביהם, וזה מבלתי יכולת כד להורג אותם. והנה ואמרו אל יושב הארץ עכינו יאמרו אל הכנענים מה שזכר קודם לכן, כי העלית וגו'; ושועבו כי אתה ה' חזר אל יושב הארץ הזאת, הם הכנענים שמועו השגת ה' על ישראל בזדבר, והשועבה וולת אשר (יושב הארץ הזאת אשר שמועו). נראה אתה ה': שיעורו: כראה כי אתה ה' ועכך עומד עליהם. כראה הוא לשון עבר לכסתר, והוא כאן פעל סתמי (impersonale) אשר ביארתי עכינו בזכורי העמים תקפ"ז עמוד קע"ט; ופירוש כראה (on a vu), ואחר וולת כראה השועבה וולת כי על דרך ייחודי ראייתי הנה המה תקים (ירמיה מ"ו ה') שעכינו ראייתי כי המה תקים; וה"ו בולח ועכך אינכה לתזכור, אלא לפירוש, כראה כי אתה ה' כלומר ועכך עומד עליהם, עיין ויה שכתבתי בראשית י"ג י"ט. אשר עין בעין: עיין בה"ע תקפ"ז י"ו 180

וּנְתַנָּה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר-הוּא זִבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ:
(ט) אַךְ בִּיהוָה אֶל-תִּמְרְדוּ וְאַתֶּם אֶל-תִּירְאוּ
אֶת-עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם סָר צַלֵּם
מֵעֲלֵיהֶם וַיְהוֶה אֲתָנוּ אֶל-תִּירָאִים: (י) וַיֹּאמְרוּ
כָּל-הָעֵדָה לְרִגּוֹם אֹתָם בְּאֲבָנִים וּכְבוֹד יְהוָה
נִרְאָה בְּאַהֲל מוֹעֵד אֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ
(יא) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה עַד-אַנֶּה יִנְאַצְנִי
הָעָם הַזֶּה וְעַד-אַנֶּה לֹא-יֵאֱמִינוּ בִּי בְּכָל
הָאֲתוֹרוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ: (יב) אֲכַנּוּ
בְּדַבָּר וְאוֹרְשָׁנוּ וְאַעֲשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי-גִּדּוֹל
וְעֵצוֹם מִמֶּנּוּ: (יג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה וְשִׁמְעוּ
מִצְרַיִם כִּי-הֵעֲלִית בְּכַחֲךָ אֶת-הָעָם הַזֶּה
מִקִּרְבּוֹ: (יד) וְאָמְרוּ אֶל-יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת
שִׁמְעוּ כִּי-אַתָּה יְהוָה בְּקִרְבֵּי הָעָם הַזֶּה
אֲשֶׁר-עֵינָן בְּעֵינֵי נִרְאָה אֶתָּה יְהוָה וְעַנְנְךָ

להם שידברו, ודברו הם בשבילם. (ט) סר צלם: חין להם דבר שיגן עליהם, ואכננו בהסך ה' אתנו. במקוונות הממים ומהוהוהו בני אדם תחלה הוא ויה שיגן עליהם ויון החוה, ע"כ קראו כל לכל דבר הוונג. כל בקרא הוונג הוונג כל. (יג) ושמעו מצרים וגו': המזרים ידעו שהעלית בזקך, ויושגי א"י שועבו שאתה בקרב העם

stavi sopra di loro, e con una colonna di nube tu andavi innanzi a loro durante il giorno, e con una colonna di fuoco durante la notte.... (15) Ora, se tu fai perire questo popolo, come fosse un sol uomo, le nazioni che hanno udito parlare di te, diranno: (16) Non avendo potuto il Signore condurre questo popolo alla terra che avea loro giurata, gli scannò nel deserto. (17) Ora dunque si mostri deh! grande la forza del Signore, conforme a quanto hai dichiarato, con dire: (18) Il Signore è longanime e grandemente benigno; tollera il peccato e la colpa, senza però mandarli impuni, esigendo anzi conto dei peccati dei padri dai figli, dai nipoti e dai pronipoti. (19) Perdona deh! il peccato di questo popolo, secondo la somma tua misericordia, e come fosti tollerante con questo popolo dall'Egitto sino a qui. (20) Ed il Signore disse: Voglio perdonare, come tu dici. (21) Però, come io sono immortale — e la terra tutta esser deve piena della gloria del Signore — (22) Tutti quegli uomini che hanno veduta la mia gloria e i miei miracoli, che ho fatto in Egitto e nel deserto, e m'hanno già tante volte sperimentato, e tuttavia non m'ubbidiscono;

האומות, כי אלה שמעו מאלה וזה שלא ראו צעיונים, והנה כלם ידעו שאתה אלהי העם הזה ולא יוכלו לשבוע שהרגת אותם בצוה, והלטרכו לומר ובלתי יכלת וגו'. (יז) יגדל נא כה: צעיוני האומות, שלא יאמרו ובלתי יכלת, זה תעשה אם תסלק כיוו שדברת. (כ) סלחתי בדברך: הסליחה היתה לגמרי, כי לא מתו אלא כוונת כל אדם צבוא יוום, ועם כל זה לא יראו את הארץ, כי זו מנסה ואינם ראוים לה. (כא) ואולם וגו': אם היה טעמו כתרנוס רמז"מן כמו שאני חי וכיוו שבבדי מלא כל הארץ, הי"לל ומלא, לא ומלא, אצל הוא מואמר מוסגר והוא דרך גזום כאלה הכשע בכפשו ומכנים מואמר אחר בתוך שבועתו, והכוונה חי אני, כי אנוס כל הארץ נריך שתהיה מלאה מוכבדי ולא יהיה שני מקולל אפי' עשה אמת, ויה שהיה אם לא יהיו האנשים האלה כעכשיו..... כי כל האנשים וכו' וכו'. לדעת הרמז"ן חי אני ומלא וכו' לי שבועה וקללה, והכוונה לא חי אני ולא ייולא וכו' אם יראו. האומר נשתבש ואמר כי ומלא כבוד ה' את כל הארץ הוא כיוו ויולא את הכוונה (מ"א ז' י"ד), והדבר בהפק, כי קירס הוא המומלא והכבוד הוא הייולא. ליינות תלמודי וזה"ר דוד זקן הכוונה חי אני שימלא כבוד ה' את כל הארץ, וא"ת היות

עמד עליהם ובעמד ענן אתה הלך לפניהם יומם ובעמוד אש לילה: (מז) והמתה את העם הזה כאיש אחד ואמרו הגוים אשר שמעו את שמעך לאמר: (מח) מבלתי יכלת יהיה להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחתם במדבר: (מט) ועתה יגדל נא כה אדני כאשר דברת לאמר: (נ) יהיה ארך אפים ורב חסד נשוא עון ופשע ונקמה לא ינקמה פקר עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים: (נא) סלח נא לעון העם הזה כנגדל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה: (נב) ויאמר יהוה סלחתי בדברך: ואולם חי אני ומלא כבוד יהוה את כל הארץ: (נב) כי כל האנשים הראים את כבודי ואת אתתי אשר

(מז) והמתה את העם הזה וגו': כמו והכתי את מדין כאיש אחד (שופטים ו' י"ז). בנקלה כאלו היה אש אחד, וכן כאן ידעתי כי לא יקשה עליך להוית את כל העם הזה ולהוית אש אחד. אשר שמעו את שמעך: היוגרים והכעבים, וגם שאר

(*) י' רבתי.

עֲשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיִּנְסוּ אֹתִי זֶה עֲשָׂה
 פְּעָמַיִם וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי: (כו) אִם־יֵרָאוּ אֶת־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְתָּם וְכָל־מְנַאֲצֵי
 לֹא יֵרְאוּהָ: (כז) וְעַבְדִּי כָּל־בְּעַקְבֵי הַיְיָהּ רוּחַ
 אַחֲרַת עַמּוֹ וַיִּמְלֵא אַחֲרַי וַהֲבִיאתִיו אֶל־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בָּא שָׁמָּה וּזְרַעוּ יוֹרְשָׁנָה: (כח)
 וְהַעֲמַלְקִי וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב בְּעֵמֶק מִחַר פְּנֵי
 וּסְעוּ לָכֶם הַמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יַם־סוּף: ס רביעי
 (כו) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר:

NUMERI XIV

(23) Non debbono vedere la terra, che ho giurata ai loro padri. No, tutti quelli che m'oltraggiarono non la vedranno. (24) Quanto però al mio servo Calèb, posciachè fu animato da tutt'altro spirito, e mi fu pienamente fedele; lo condurrò nel paese dove si è recato, e la sua progenie lo conquisterà. (25) Or dunque, gli Amaleciti ed i Cananei stanno nella [vicina] valle; domani [invece di affrontarli, e cominciar la conquista] voltate faccia, e marciate verso il deserto che conduce al mar rosso. (26) Ed il Signore parlò a Mosè e ad

מי אכני כי כל האנשים וכו'. (כד) אשר בא שמה: היא חברון, שכי' ויבא עד חברון, אבל יסוּע לא בא לבדו בשום מקום, ולא הונדק להזכירו בייחוד. (כה) וסעוּ לָכֶם: ונאחר שיראתם כל כך ושהעמלקי והכנעני, אין אחס כדאי לעלות אליהם, אלא פנו אל המדבר. (כו) עד פתי לעדה: עד ייתי תהיה להם הוייה, על דרך ירדן יש להם בעולם (שנת ל"ד). העדה הרעה הזאת: אינם הירוגלים, אלא הקהלים.

עַד־מָתִי לַעֲדָה הָרְעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה
 מְלִינִים עָלַי אֶת־תְּלֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 הִמָּה מְלִינִים עָלַי שָׁמַעְתִּי: (כח) אָמַר אֱלֹהִים
 חִי־אֲנִי נֹאֵם־יְהוָה אִם־לֹא כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּם
 בְּאָזְנִי כֵן אַעֲשֶׂה לָכֶם: (כט) בַּמִּדְבָּר הַזֶּה
 יָפְלוּ פְּגָרֵיכֶם וְכָל־פְּקָדֵיכֶם לְכָל־מִסְפָּרְכֶם
 מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה אֲשֶׁר הִלִּינְתֶם עָלַי:
 (ל) אִם־אַתֶּם תִּכְבְּאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי
 אֶת־יָדַי לְשִׁבְן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי אִם־כָּלֵב בֶּן־

NUMERI XIV

Aronne con dire: (27) Sino a quando ha da esistere questa malvagia congrega, che mormora contro di me? Le mormorazioni dei figli d'Israel, mormoranti contro di me, ho udite. (28) Di' loro: Se io sono immortale, dice il Signore, appunto come voi vi siete espressi davanti a me [cioè di non voler passare alla conquista della terra promessa, ma desiderare piuttosto la morte], così io vi tratterò. (29) In questo deserto cadranno (morti) i vostri corpi, cioè tutt'i vostri registrati, tutti quelli che forman parte della vostra numerazione, dai ventenni in poi; voi, i quali avete mormorato contro di me; (30) Voi non eantrete nel paese, ove giurai di stanziarvi;

וכוף הענין מוכיח, אם לא זאת אעשה לכל העדה הרעה הזאת הכולדים עלי במדבר הזה יתמו. וכנס אחר שהתפלל משה ואמר לו שלחמי, חזר הזיכור לו ולאחריו (ולא ידע מזה דבר), ואמר להם ראויים אלו ליאמר מן העולם, אך אחר כך להם ויניחו בשוק י" שנה. מלינים: אע"פ שהוא הפעיל אינו אלא פועל עושה כיון ליתיה (י"א)

יִפְנֶה וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן־נֹון: (לא) וְטַפְכֶם אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם
 לְבוֹ יִהְיֶה וְהִבִּיאתִי אֹתְכֶם וַיִּדְעוּ אֶת־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר מֵאַסְתֶּם בָּהּ: (לב) וּפְגַרְיֶכֶם אֲתֶם יִפְלוּ
 בַּמִּדְבָּר הַזֶּה: (לג) וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ רַעִים בַּמִּדְבָּר
 אַרְבַּעִים שָׁנָה וְנִשְׂאוּ אֶת־זְנוּתֵיכֶם עֲדֹתֶם
 פְּגַרְיֶכֶם בַּמִּדְבָּר: (לד) בְּמִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר־
 תַּרְתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אַרְבַּעִים יוֹם לַשָּׁנָה
 יוֹם לַשָּׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֹנוֹתֵיכֶם אַרְבַּעִים שָׁנָה

NUMERI XIV

tranne Calèb figlio di Jefunnè e Giosuè figlio di Nun. (31) Vi farò però entrare i vostri figli minorenni, dei quali avete detto che sarebbero divenuti preda altrui; e conosceranno qual sia quel paese che voi avete sdegnato. (32) I corpi dunque di voi cadranno (morti) in questo deserto. (33) E i vostri figli andranno qua e là pel deserto, quarant'anni, e porteranno la pena dei vostri travimenti, sinchè i vostri corpi finiscano (di morire) nel deserto. (34) Giusta il numero dei giorni, durante i quali avete esplorato il paese, cioè quaranta giorni; scontando un giorno ogni anno, porterete la pena dei vostri peccati; cioè per quarant'anni: così conoscerete che cosa sia [cioè quali conseguenze produca] l'opporvi alla mia

(ד) אשר הם חליכים עליכם, וכן כאן (פסוק כ"ט) אשר חליכותם עלי. (הג) ובניכם ידירו רועים: לא אמר חועים, כי היה להם ה' ליוכיהו. (לד) יום לשנה ויום: כן יצא בה"ט וכך נ"א. וידעתם את תנאותי: והינא אותה ענינו בטול רזון

וַיִּדְעֶתֶם אֶת־תְּנוּאָתִי: (לה) אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי
 אִם־לֹא י זֹאת אֲעֲשֶׂה לְכָל־הַעֲדָה הַרְעָה
 הַזֹּאת הַנוֹעְדִים עָלַי בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְמוּ וְשֵׁם
 יִמְתּוּ: (לו) וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׁלַח מֹשֶׁה לְתוֹר
 אֶת־הָאָרֶץ וַיָּשׁוּבוּ וַיִּלְוְנוּ עָלָיו אֶת־כָּל־הַעֲדָה
 לְהוֹצִיא דָבָה עַל־הָאָרֶץ: (לז) וַיִּמְתּוּ הָאֲנָשִׁים
 מוֹצְאֵי דַבַּת־הָאָרֶץ רָעָה בַּמִּגְפָּה לִפְנֵי יְהוָה:
 (לח) וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן־נֹון וְכָל־בְּנֵי־יִפְנֶה חָיוּ מִן־
 הָאֲנָשִׁים הָהֵם הַהֹלְכִים לְתוֹר אֶת־הָאָרֶץ:
 (לט) וַיִּדְבַּר מֹשֶׁה אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־

NUMERI XIV

volontà. (35) Io, il Signore, ho decretato: sì, egli è così che questa malvagia congrega, accordatasi contro di me, sarà da me trattata: in questo deserto finiranno, e in esso moriranno. — (36) E quegli uomini che Mosè mandò ad esplorare il paese, e tornati, gli suscitavano contro tutta la congrega, diffamando quel paese; (37) Quegli uomini (dico) diffamatori del paese, morirono di peste davanti al Signore [cioè innanzi al tabernacolo]. (38) E Giosuè figlio di Nun, e Calèb figlio di Jefunnè, (soli) tra quelli che andarono ad esplorare il paese, rimasero in vita. — (39) E Mosè espose queste cose a tutt'i figli d'I-

אחרים, אף כאן התקומונו כנגד רעובו בלמורם כתנה ראש וכשזנה ונכרימה. (לו) ה' עני

(*) וילכו ק'.

srael, ed il popolo ne fu oltremodo dolente. (40) E alzatasi alla dimane, salirono verso la cima del monte, dicendo: Ecceci, vogliamo salire al luogo indicato dal Signore; perocchè abbiamo peccato [rifiutando d'andarvi]. (41) E Mosè disse: Perchè volete contravvenire all'ordine del Signore? Già la cosa non può sortire buon effetto. (42) Non salite, poichè il Signore non è tra di voi, se non volete rimanere sconfitti davanti ai vostri nemici. (43) Poichè costà vi sono gli Amaleciti ed i Cananei (pronti a farsi) in faccia a voi, e cadrete (morti) per la spada; imperocchè vi siete scostati dal Signore, ed il Signore non sarà con voi. (44) Gonfii d'audacia, vollero salire alla cima del monte; ma l'Arca del patto del Signore, e Mosè, non si mossero di mezzo al campo. (45) E scesero gli Amaleciti ed i Cananei, abitanti in quel monte, e li batterono e li ruppero, (inseguendoli) sino in Hhormà.

XV

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla ai figli d'Israel, e di' loro: Quando sarete entrati nel paese della vo-

ד'; לפני אהל מועד. (מא) והיא לא הצלח: למה תעשו זאת מאחר שלא תלכו. למה זה: עיקר ענינו inutile. (מד) ויעפילו: בדברים (א' מ"ג) ותזדוה והנה ויעפילו מעבין עבד ועפלים, התנצחות הלכ בצעקות, וכן הכה עפלה לא ישרה כפשו צו (תצוק ב' ד') הרשע הערין כפשו מתנצחה לאמר אוסיף להתנבך תמיד, אך לא ישרה כפשו צו, אינכה בשקט ובמישור, אינכו בעוד בהלכותה, אבל הדיוק באונותו יתיה, סוחר לבו לא יירא, ואף כי כשישבו הדיוק כי היין בוגד ושכירות לב עריותם תמימה, וגבר היור לא יכוח, לא יתקיים במשכנו על מושבו ועל כנו, אשר הרחיק וגו'. (מה) ויכום ויבתום עד הררמה: יתכן כדעת ראש' הרומה הזאת היא היא הנקראת הרומה למטה כ"א ג', וכן נראה גם דעת קז"ל שאמרו (עין ראש') יחזי הטו זה עמלק.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם מְאֹד: (מ) וַיִּשְׁכְּמוּ
בַבֶּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל-רֹאשֵׁי-הָהָר לֵאמֹר הֲנֵנוּ
וְעַלֵינוּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-אָמַר יְהוָה כִּי
חָטֵאנוּ: (מא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְמָה זֶה אַתֶּם
עֹבְרִים אֶת-פִּי יְהוָה וְהוּא לֹא תַצְלַח: (מב) אֶל-
תַּעֲלוּ כִּי אִין יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִנְנְפוּ לִפְנֵי
אִיבֵיכֶם: (מג) כִּי הָעַמְלָקִי וְהַכְּנַעֲנִי שֵׁם לִפְנֵיכֶם
וּנְפִלְתֶם בַּחֶרֶב כִּי-עַל-כֵּן שַׁבְתֶּם מֵאֲחֵרֵי
יְהוָה וְלֹא-יְהִי יְהוָה עִמָּכֶם: (מד) וַיַּעֲפְלוּ
לְעֹלוֹת אֶל-רֹאשׁ הָהָר וַאֲרוֹן בְּרִית-יְהוָה
וּמֹשֶׁה לֹא-מָשָׁו מִקְרֵב הַמַּחֲנֶה: (מה) וַיֵּרֶד
הָעַמְלָקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּהַר הַהוּא וַיַּכּוּם
וַיִּבְתּוּם עַד-הַחֲרָמָה: פ

טו

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר
אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִכְאוּ
אֶל-אֶרֶץ מוֹשְׁבַתֵיכֶם אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם:

רִיחֵ־נִיחָח לַיהוָה: הַמִּישֵׁי (ח) וְכִי־תַעֲשֶׂה בֶן־
 בֶּקָר עֲלֶה אוֹזֶבֶחַ לְפָלֶאֱנֶדֶר אוֹ־שְׁלָמִים
 לַיהוָה: (ט) וְהִקְרִיב עַל־בֶּן־הַבֶּקָר מִנְחָה סֵלֶת
 שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים בְּלוּל בְּשֶׁמֶן חֲצִי הַהֵינִן:
 (י) וַיֵּין תִּקְרִיב לְנֶסֶךְ חֲצִי הַהֵינִן אִשָּׁה רִיחֵ־
 נִיחָח לַיהוָה: (יא) כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְשׂוֹר הָאֶחָד
 אוֹ לְאֵילֵי הָאֶחָד אוֹ־לְשֵׁה בְּכַבָּשִׁים אוֹ בְּעֹזִים:
 (יב) כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כִכָּה תַעֲשׂוּ לְאֶחָד
 כַּמִּסְפָּרִים: (יג) כָּל־הָאֹרֶחַ יַעֲשֶׂה־כִכָּה אֶת־

NUMERI XV

odore propiziatório. (8) E quando farai in olocausto o sacri-
 fizio un animale bovino, avendo pronunciato un voto, o fa-
 cendo un sacrificio di contentezza al Signore; (9) Quegli che
 offrirà un animale bovino presenterà l'offerta farinacea di tre
 decimi (d'Efà) di fior di farina intrisa con mezzo Hin d'olio.
 (10) E mezzo Hin di vino offrirai per la libazione, in (com-
 plemento del) sacrificio da ardersi al Signore, odore propi-
 ziatório. (11) Così si farà per ciaschedun bue, o per ciasche-
 dun montone, o per ogni agnello o capretto. (12) Secondo il
 numero (degli animali) che offrirete, così farete (queste cose)
 per ciascheduno (d'essi), qualunque ne sia il numero. (13) Qua-
 lunque indigeno farà così queste cose, volendo offrire al Si-

(יב) כַּמִּסְפָּרִים: יִהְיֶה מִסְפַּר הַזִּבְחִים מֵה שִׁהִים, אֲפִלּוּ כִּס רְבִים מֵאֵל, חֲמִישִׁי יִהְיֶה
 הַכִּסִּים וְהַמִּנְחָה כַּמִּסְפַּר הַזִּבְחִים, וְדַבְרֵי הַמִּנְחָה בְּכֵתֵב"ש הַבַּל הַבָּלִים. (יג) לְהִקְרִיב:

(כ) וַעֲשִׂיתֶם אִשָּׁה לַיהוָה עֲלֶה אוֹזֶבֶחַ לְפָלֶאֱ־
 נֶדֶר אוֹ בְנֵדְבָה אוֹ בְּמַעֲדִיכֶם לַעֲשׂוֹת רִיחֵ־
 נִיחָח לַיהוָה מִן־הַבֶּקָר אוֹ מִן־הָעֶזְאִן: (ה)
 וְהִקְרִיב הַמִּקְרִיב קֶרְבָּנוֹ לַיהוָה מִנְחָה סֵלֶת
 עֶשְׂרוֹן בְּלוּל בְּרִבְעֵית הַהֵינִן שֶׁמֶן: (ו) וַיֵּין לְנֶסֶךְ
 רִבְעֵית הַהֵינִן תַּעֲשֶׂה עַל־הָעֲלֶה אוֹ לֹזֶבֶחַ
 לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד: (ז) אוֹ לְאֵילֵי תַעֲשֶׂה מִנְחָה
 סֵלֶת שְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשִׁית
 הַהֵינִן: (ח) וַיֵּין לְנֶסֶךְ שְׁלִישִׁית הַהֵינִן תִּקְרִיב

NUMERI XV

stra sede, ch'io sono per darvi; (3) E vorrete fare un sacri-
 fizio da ardersi al Signore, sia olocausto, sia sacrificio (di con-
 tentezza), sia avendo pronunciato un voto, o facendo un'of-
 ferta [non preceduta da voto], o per la ricorrenza delle vostre
 feste; vorrete (in somma) presentare al Signore un odore
 propiziatório, del grosso o del minuto bestiame: (4) Quegli che
 offrirà il suo sacrificio al Signore, dovrà presentare (anche)
 un'offerta farinacea, (consistente in) un decimo (d'Efà) di fior
 di farina, intriso con un quarto d'Hin d'olio. (5) Come pure
 una libazione d'un quarto d'Hin di vino farai insieme all'olo-
 causto, o al sacrificio, per un agnello. (6) Se poi farai l'of-
 ferta farinacea per un montone (sarà) due decimi (d'Efà) di
 fior di farina, intrisa con un terzo d'Hin d'olio. (7) E di vino
 per la libazione presenterai al Signore un terzo d'Hin, in

gnore un sacrificio da ardersi in odore propiziatório. (14) E quando nell'età avvenire qualche forestiere farà dimora presso di voi, come pure chiunque trovasi (attualmente) fra di voi, e voglia fare al Signore un sacrificio da ardersi, in odore propiziatório; dovrà fare così, come farete voi. (15) O radunanza! Una stessa legge sarà per voi, e pel forestiere dimorante (tra voi). Statuto perenne per tutte l'età avvenire: e voi ed il forestiere dovete essere uguali davanti al Signore [cioè dovete seguire le stessissime norme, in quanto ai sacrifici. Ciò tende ad impedire ch' il sacro Culto potesse a poco a poco venire dagli stranieri alterato, coll' introduzione di pratiche immorali, od anche inumane, in uso presso i pagani. Tende allo stesso scopo la minuziosa e severa scrupolosità, che la Legge presenta in tutto ciò che concerne i sacrifici]. (16) Una stessa legge, ed una stessa consuetudine, dev'essere per voi e pel forestiere dimorante con voi. (17) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (18) Parla ai figli d'Israel, e di' loro: quando entrerete nella terra, dov'io sono per condurvi; (19) Allora, quando mangerete del pane del paese, darete un tributo al Signore. (20) Il principio delle vostre paste, una focaccia (cioè), darete in tributo; come leverete un tributo dall'aja [cioè dal grano], così leverete quella (focaccia). (21) Del principio delle vostre paste darete al Signore un tributo, per tutte l'età avvenire. (22) Accadendo poi che per errore non eseguiate tutti questi precetti, di cui il Signore ha parlato a Mosè; (23) Tutto quello (cioè) ch' il Signore vi ha comandato

בישראל להקריב. (מז) לפני ה': איכנו כמו צעני ה' (כדעת רמב"ן), וכאן אינו מוסף זכות או קולא לגר או גדולה, אלא אומר שהוא חייב לכני ה' בכל מה שאתם חייבים בו, וזה אונס כדי שהגרים לא יביאו לא"י מנהגיהם בעבודת אלהיהם. יש לתמוה על רש"י ז"ל שהביא כאן בסוק כגן ה' כארץ מוגרים והוא איכנו דומה כלל לעניכנו, כי גם יש נשא שלישי והוא ככר הירדן שהיה דומה לגן ה' ולארץ מוגרים, וכאן הנושאים אינם רק שנים... ואולי אמרים הוסיפו הפסוק שהוא נרש"י. (כא) מראשית עריסותיכם... תרומה: כמו שהתרומה אין לה שיעור כן הקלה אין לה שיעור (רש"י). (כב) ולא תעשו את כל המצות האלה: שלא תקיימו את כלן, אלא תשייטו קצת מהן. (כג) מן היום אשר צוה ה': ישיגת עינין,

אלה להקריב אשה ריחניחה ליהוה: (ד) וכי יגור אתכם גר או אשר בתוככם לדרתיכם ועשה אשה ריחניחה ליהוה כאשר תעשו כן יעשה: (מז) הקהל חקה אחת לכם ולגר הגר חקת עולם לדרתיכם ככם כגר יהיה לפני יהוה: (מח) תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם: פ ששי (מ) וידבר יהוה אל-משה לאמר: (מח) דבר אל-בני ישראל ואמרת אלהם בכאמכם אל-הארץ אשר אני מביא אתכם שמה: (מ) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליהוה: (ס) ראשית ערסותכם חלה תרימו תרומה בתרומת גרן כן תרימו אתה: (כא) מראשית ערסותיכם תתנו ליהוה תרומה לדרתיכם: ס (כב) וכי תשגו ולא תעשו את כל-המצות האלה אשר-דבר יהוה אל-משה: (כג) את כל-אשר צוה יהוה אליכם ביד-משה מן-היום אשר צוה יהוה והלאה

per l'organo di Mosè, da quando il Signore comandò [che quelle leggi entrassero in attività] in poi, per tutte l'età avvenire: (24) Allora, se l'errore sarà avvenuto alla congrega, l'intera congrega farà [offrirà] al Signore un giovine toro in olocausto, in odore propiziatorio, colla relativa offerta farinacea e libazione, secondo il consueto, ed un capro in sacrificio d'aspersione. (25) Ed il sacerdote propizierà per tutta la congrega dei figli d'Israel, e verrà loro perdonato; poichè la cosa è stata un'inavvertenza, ed eglino hanno recato davanti al Signore il loro sacrificio da ardersi al Signore, ed il loro sacrificio d'aspersione, pel loro errore. (26) E verrà perdonato a tutta la congrega dei figli d'Israel, ed ai forestieri dimoranti in mezzo a loro; poichè tutt' il popolo ebbe parte nell'errore. (27) Se poi un individuo peccherà per errore, offrirà una capra nata entro l'anno, in sacrificio d'aspersione. (28) Ed il sacerdote propizierà innanzi al Signore per l'individuo incorso in peccato per errore, per espiarlo, e gli verrà perdonato. (29) Sia che si tratti d'un indigeno tra i figli d'Israel, quanto d'un forestiere dimorante tra di essi, avrete una stessa legge per chi faccia [pecchi] in errore. (30) Chi poi farà [trasgredirà] a mano alzata [cioè non per errore, ma per disprezzo della Legge]; un tale insulta il Signore, e quell'indi-

כי קצת הוֹטֹת תְּלוּיֹת צְבִיאָהֶם לֹאֲרָז, וְקָמְתָן גַּם לְדֹר הַמּוֹדֵבָר. (כד) כִּרְאֵה כִּי כֹאֲנָן מוֹדֵבָר בְּהַשְׁמֹעַת מוֹטֹת עֹשֶׂה, כִּי בַיִּקְרָא (ד') כְּמוֹב מִפּוֹרָשׁ וְעֹשֶׂה אֶחָד מִכָּל מוֹטֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂיכֶם, וְכֹאֲנָן וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל הַמּוֹטֹת, וְהִיֵּה זֶה כִּי בַס' שְׁמוֹת צֹאֵר רֹב מוֹטֹת לֹא תַעֲשׂוּ בְּמֵה שִׁבְיָן אָדָם לְקִצְרוֹ וּבַעֲבִיכֵי הַמּוֹסֵר (יִתְרוֹ וּמַשְׁפָּטִים), ע"כ סוּךְ לֶהֱנֶן בַּיִּקְרָא הַכֹּפֵר לַעֲבוֹר עֲלֵיהֶן בַּשָּׁגָה, וְאֶחָד כִּי בַיִּקְרָא צֹאֵר רֹב מוֹטֹת עֹשֶׂה בַעֲבִין עֲבֹדֹת ה', וְסוּךְ לֶהֱנֶן כֹּאֲנָן הַכֹּפֵר לַמּוֹטֵל אֹתָן בַּשָּׁגָה. וְרַמְזָן דָּקָה בַּכֹּפֵר זֹאת. אִם פְּעִינֵי הָעֵדָה נַעֲשִׂיתָה לְשׁוּגָה: מוֹקְרָא קִזְר, אִם מוֹעִינֵי הַעֵדָה כֹּעֵלִם וְנַעֲשִׂה דִבְרַ בַּשָּׁגָה. (כה) בְּרַמְזָאָה בַּשׁוּגָה: וְכֵן לְמוֹטֵה פְּסוּק ל"א עֹכֵס בַּה' אִל בְּלֹא יוֹפִיק; כִּרְאֵה שְׁלֹא רָנוּ לִימֵם הַתַּעֲלָ וְהַעֲוֹן אֵל הַכֹּפֵשׁ, וְכֵן אֲכַקְלוֹם תִּרְגַּם אֲכַשָּׂא, לֹא כַפְשָׁא. אִךְ בַּפְּסוּק וְהַכֹּפֵשׁ הַאֲוֹכֵלֹת מוֹנֵכוֹ עֹכֵס תַּשָּׁא (וַיִּקְרָא ז' י"ח) הַה"א בַּפְּסוּק, כִּי זֶס יִזְיֵן לַטְעוֹת, כִּי כְמוֹב הַאֲוֹכֵלֹת, וְאִין הַכְּשׁוּמָה אֲוֹכֵלֹת, וְכֵן יוֹכְתָן בַּיִּמְזָקָל י"ח ב' בְּהַר מוֹדֵבָר הֵן כָּל הַכְּפֹשׁוֹת לִי הֵכָה כַּכְּשָׁתָא, הַכֹּפֵשׁ הַחַוְעָתָה הִיא תוֹתָה, אֲכַשׁ דִּי תַעֲוִי וְהָלָה זֶה

לְדַרְתֵּיכֶם: (כד) וְהִיֵּה אִם מִעֵינֵי הָעֵדָה נַעֲשִׂיתָה לְשׁוּגָה וְעִשׂוּ כָּל-הָעֵדָה פֶּר בֶּן-בְּקָר אֶחָד לְעֹלָה לְרִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט וּשְׁעִיר-עֹזִים אֶחָד לְחַטָּת: (כה) וְכַפֵּר הַכֹּהֵן עַל-כָּל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי-שָׁגְגָה הוּא וְהֵם הִבִּיאוּ אֶת-קֶרְבָּנָם אֲשֶׁה לַיהוָה וְחַטָּאתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל-שָׁגְגָתָם: (כו) וְנִסְלַח לְכָל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם כִּי לְכָל-הָעַם בַּשָּׁגָה: ס שְׁבִיעִי (כז) וְאִם-נִפְשׁ אֶחָת תַּחֲטָא בַּשָּׁגָה וְהִקְרִיבָה עֹז בַת-שָׁנְתָה לְחַטָּאת: (כח) וְכַפֵּר הַכֹּהֵן עַל-הַנֶּפֶשׁ הַשָּׁגְגָת בַּחֲטָאָה בַּשָּׁגָה לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ: (כט) הָאֲזָרָה בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם תוֹרָה אֶחָת יְהִיֶה לָכֶם לַעֲשֵׂה בַּשָּׁגָה: (ל) וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר-תַּעֲשִׂהוּ בִיד רָמָה מִן-הָאֲזָרָה וּמִן-הַגֵּר אֶת-יְהוָה הוּא מִגֵּרָף וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמָּה:

(לא) כִּי דִבַּר יְהוָה בְּזוֹה וְאֶת־מִצְוֹתוֹ הִפְרָה
הַכֹּהֵן וְתַכְרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהוּא עֲוֹנָה בָּהּ: פ
(לב) וַיְהִיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ
מִקִּשְׁשׁ עֵצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: (לג) וַיִּקְרִיבוּ אֹתוֹ
הַמִּצְאִים אֹתוֹ מִקִּשְׁשׁ עֵצִים לְמֹשֶׁה וְל־אַהֲרֹן
וְאֵל כָּל־הָעֵדָה: (לד) וַיִּנְיחוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמֶר כִּי
לֹא פָרַשׁ מִה־יַּעֲשֶׂה לוֹ: ס (לה) וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מוֹת יוֹמָת הָאִישׁ רְגוּם אֹתוֹ

NUMERI XV

viduo andrà estinto di mezzo al suo popolo. (31) Poichè la parola del Signore dispregzò, ed il suo precetto pretese render nullo; quella persona andrà estinta, la colpa della sua punizione è in lei. (32) Ora, mentre i figli d'Israel erano nel deserto, trovarono un uomo che raccoglieva legna in giorno di Sabato. (33) E quelli che lo trovarono che raccoglieva legna, lo presentarono a Mosè e ad Aronne, ed a tutta la congrega. (34) E lo posero in luogo di custodia, poichè non era stato dichiarato, come si avesse a trattarlo. (35) Ed il Signore disse a Mosè: Quell'uomo dev'esser fatto morire, tutta la congrega

נתלוצצו דת"א). (לא) הִפְרָה: כיוו והפך את כדורה, הפיר עצת נויס, חלל שכאן
חיכו חלל ביושעת הרשע שחשב לנטל הונזה ועיקרה, ודומתו עת לעשות לה'
סברו תורתך. (לב) מִקִּשְׁשׁ: יתרגומו יונבב, והוא לקטעת ענבים קטנים וקט התלושים,
וכן לקושש קש, וכן יוקושש זכים יבנים וי"א י"ז י"ב, כדאה שאינ"כ: חלל היה תולע
ולא עושה מלאכה ינוט כעכש, כי עבר ביד ריוס על ינות: ציחה. (לה) רגום:
מה שמתב ברש"י פשט בלעז הכוונה faisant וזין הכוונה לפרש הולס, חלל להודיע
הזמן, וע' עממ.

בְּאֲבָנִים כָּל־הָעֵדָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: (לו) וַיִּצְאוּ
אֹתוֹ כָּל־הָעֵדָה אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ
אֹתוֹ בְּאֲבָנִים וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה: פ מִסְמִיר (לז) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר: (לח) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי בְּגָדֵיהֶם
לְדַרְתָּם וְנָתַנוּ עַל־צִיצִית הַכַּנָּף פֶּתִיל תְּכֵלֶת:
(לט) וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם
אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־
תִּתְּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־
אִתְּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם: (מ) לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם
אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם:

NUMERI XV

deve lapidarlo fuori del campo. (36) E tutta la congrega lo trasse fuori del campo, e lo lapidarono, e morì; come il Signore comandò a Mosè. (37) Ed il Signore disse a Mosè quanto segue: (38) Parla ai figli d'Israel, e di' loro, che facciansi per tutte l'età avvenire dei fiocchi agli angoli dei loro abiti, e nel fiocco di ciaschedun angolo mettano un cordoncino di lana azzurra. (39) Questo sarà il vostro guarnimento; e voi vedendolo vi ricorderete di tutt'i precetti del Signore, e gli eseguirate, senza divagare dietro al vostro cuore, e dietro ai vostri occhi, dietro ai quali potreste traviare. (40) Così avrete

presenti ed eseguirete tutt'i miei precetti, e sarete santi al vostro Iddio. (41) Sono io, il Signore, Dio vostro, che vi trassi dalla terra d'Egitto, per essere il vostro Dio; io, il Signore, sono l'Iddio vostro.

XVI

(4) Ora, Còrah, figlio d'Isshâr, figlio di Kehât, figlio di Levi, unitosi a Dathân ed Avirâm figli d'Eliäv, ed On figlio di Pèlet, (tutti rubeniti, prese [seco altri uomini]); (2) E si presentarono davanti a Mosè, con altri individui dei figli d'Israel, dugento e cinquanta, dei primarj della congrega, membri del consiglio, uomini di fama. (3) Radumatisi attorno a Mosè e ad Aronne, dissero loro: Vi basti! Perocchè la congrega tutta è santa, ed in mezzo ad essa è il Signore: e come

לאבותם להורישם את הארץ, ושהוא העושה להם אותות ומופתים; אבל היו מאמינים כי האל על ידי עבודות וניחודות הוא כורת ברית עם כהניו ומכניו היודעים דרכי עבודתו, ועושה להם רכוש. והנה האמינו כי משה פועל גבורות צבא האל, אבל האמינו ג"כ שהאל מתפתה ושומע למשה בעשותו לפניו העבודות הרעות לו, וא"כ עכשו שהוקם המושבן וכדעו משפט הקרבנות ודרכי העבודה הרגילים לפניו ה', יוכל כל אדם להיות כהן וכביל ובלעדי אהרן ומשה, והנה קרא היה מתנשא לאמר אני אהיה כהן וכביל, וה' יענה אותי בכסים וכפלאות כאשר ענה את משה ואת אהרן, אחרי אשר אעבוד עבודתו כמלכה נפיו; ולמה אראה את משה ואת אהרן בגדולה, ואני ואחי נהיה להם לנשאי כלים? ומשה ראה את כוונתו ואמר להם קחו לכם נחתות, ותראו אם העבודה והקטרת היא מקובלת לפניו מלד עלמה, יהיה המקטיר נוי שיהיה, או אם רצון האל הוא שיהיה המקטיר איש מיוחד הכבד והקביל לו. (ג) רב לבם: רב לבם שנת צהר הזה, רב לבם שב את ההר הזה, רב לבם מכל תועבותכם (יחזקאל מ"ד ג'), רב עוד יוסף בני חיי, עכיס דיי, לא יותר מדאי. רב לבם, די לבם ויה שהשתררם עליו עד היום, כי עד עתה היינו לריבים לבם, וועתה שהוקם הוועבן אין לנו כורך צבס. אבל משה השיב להם בענוה ובאחזה רב לבם בני לוי, ואחרי אחי בני שבט, יספיק לבם מה שאמרת לי לבם קחו לכם נחתות, ליוען תדיעו הי לוי תגלג ונשצתכם, שאם לא היה הדבר ברור לי לא הייתי אומר זה, ועתה ייחל ליה ליוען ייעב לבם. וכשראה שלא היו חוזרים צהס, חזר והוכיחם בלשון קדש ויחיינו

אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם: פ פ פ

טז

לח (א) ויקח קרה בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן: (ב) ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי-שם: (ג) ויקהלו על-משה ועל-אהרן ויאמרו אלהם רב-לבם פי כל-העדה כלם קדשים ובתוכם יהוה ומדוע

(א) ויקח קרה: מוקנא היה קרה במשה, ועכשו לקח השעה שהיו ישראל מלמים על גזרת המרגלים והקדמה, והוציא עולו לפעל. קרה ועדתו שראו כל הוופתים אשר עשה משה, איך יתכן שלא יאמינו שליחותו? ואם לא האמינו הם שהיו עדי ראיה, הלא זה יצא להטיל ספק במשה, ולומר שזו וועשיו מווייפים. אבל האמת הוא כי קרה ואנשי עדתו לא כסרו בוופתים אשר עשה משה, ולא היו מוופתים אותם לתקבולות אכזביות, שהיו אמרו כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה', הנה הודו כי ה' בקרב ישראל, ושהוא עושה להם אותות ומופתים. אבל קרה ועדתו עשו טעות גדולה ונחתות הרגלם בין המלמים עובדי האלילים, ולוודו ויהם דעות כפסדות בעיני האלהות וההשגחה. והנה קרה ועדתו מאמינים היו כי יש אלהים בישראל, ושהאל הזה הקרא ה' נשבע